

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี ในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการสำรวจความเห็นจากผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษา

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากการออกแบบสอบถามให้กับเจ้าของธุรกิจในรูปแบบบริษัทจำกัด เช่น ผู้บริหาร หรือพนักงานระดับผู้จัดการฝ่ายบัญชีของธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลของผู้ศึกษารวบรวมไว้ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชน เอกสาร วารสาร เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ หนังสือที่เกี่ยวข้องกับการสอบบัญชี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ธุรกิจที่ดำเนินในรูปแบบบริษัทจำกัดในเขตจังหวัดเชียงใหม่

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Sampling random) จากธุรกิจที่ดำเนินงานในรูปแบบของบริษัทที่จดทะเบียนในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่ง ณ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,494 บริษัท¹⁶ โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Herbert Askin และ Raymond R. Colton.¹⁷ ดังนี้

¹⁶ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการข้อมูลข่าวสาร สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดเชียงใหม่ (เก็บข้อมูลจำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ ณ วันที่ 30 เมษายน 2546).

¹⁷ Herbert Askin and Raymond R. Colton, **Table for Statisticians** (New York : Darnes & Nobles Inc., 1963).

ตารางที่ 1 แสดงการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Herbert Askin และ Raymond R. Colton.

ขนาดประชากร	แสดงการกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับความเชื่อมั่น 95%			
	ขนาดตัวอย่างตามระดับนัยสำคัญ			
	1%	2%	3%	5%
1,000	0	0	473	244
2,000	0	0	619	278
3,000	0	1,206	690	261
4,000	0	1,341	732	299
5,000	0	1,437	760	303
10,000	4,465	1,678	823	313
20,000	5,749	1,832	858	318
50,000	6,946	1,939	881	321
100,000	7,465	1,977	888	321
500,000	7,939	2,009	895	322

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจัดทำขึ้น โดย Herbert Askin และ Raymond R. Colton. โดยได้จัดทำตารางระบุจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่จะสุ่มเมื่อทราบจำนวนประชากรตั้งแต่ 1,000 รายไปจนถึง 500,000 ราย จากตารางดังกล่าวข้างต้น ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 303 ราย และผู้ศึกษาได้ทำการเลือกตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากรายชื่อของธุรกิจที่จดทะเบียนนิติบุคคลในจังหวัดเชียงใหม่และได้มีการจัดส่งงบการเงินประจำปี 2545 ให้แก่สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดเชียงใหม่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว¹⁸

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ โดยได้แบ่ง โครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

¹⁸ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2546, "รายชื่อนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ ปีพุทธศักราช 2546", [ระบบข้อมูลออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.thairegistration.com> (30 เมษายน 2546).

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามถึงระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานการตรวจสอบและแสดงเห็นต่องบการเงิน

คำถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเพื่อวัดระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระโดยอ้างอิงจากข้อกำหนดทางมรรยาทของผู้สอบบัญชีของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 เรื่อง ทฤษฎีและการค้นคว้าแบบอิสระที่เกี่ยวข้องซึ่งแบ่งกลุ่มของคำถามที่ใช้วัดระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คำถามวัดระดับความมีอิทธิพลจากปัจจัยด้านการให้บริการ

1. ผู้สอบบัญชีให้บริการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ
2. ผู้สอบบัญชีให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ
3. ผู้สอบบัญชีให้บริการด้านการออกแบบหรือปรับปรุงระบบบัญชีการเงินในกิจการที่ตรวจสอบ
4. ผู้สอบบัญชีให้บริการเป็นผู้ตรวจสอบภายในในกิจการที่ตรวจสอบ
5. ผู้สอบบัญชีให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรในกิจการที่ตรวจสอบ

กลุ่มที่ 2 คำถามวัดระดับความมีอิทธิพลจากปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงิน

6. กิจการที่ตรวจสอบค้างชำระค่าธรรมเนียมในการให้บริการสอบบัญชีให้แก่ผู้สอบบัญชีเป็นจำนวนมากและเป็นเวลานาน
7. กิจการที่ตรวจสอบค้างชำระค่าธรรมเนียมในการให้บริการอื่น ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมในการให้คำแนะนำด้านภาษีอากร เป็นจำนวนมากและเป็นเวลานาน
8. กิจการที่ตรวจสอบจ่ายค่าธรรมเนียมในการให้บริการตรวจสอบแก่ผู้สอบบัญชีในอัตราที่สูงกว่าค่าธรรมเนียมตามปกติที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากลูกค้าทั่วไป
9. ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีผลประโยชน์อื่นในกิจการที่ตรวจสอบนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมในการให้บริการตรวจสอบ เช่น มีตำแหน่งงานประจำในกิจการที่ตรวจสอบ
10. ผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในกิจการที่ตรวจสอบ
11. ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ทางการเงินกับกิจการที่ตรวจสอบ เช่น มีการกู้ยืมหรือให้กู้ยืม การค้าประกันหรือมีการรับการค้าประกันจากกิจการที่ตรวจสอบ

กลุ่มที่ 3 คำถามวัดระดับความมีอิทธิพลจากปัจจัยทั่วไป

12. ผู้สอบบัญชีมีคิฟ้องร้องกับกิจการที่ตรวจสอบ เช่น ถูกฟ้องร้องจากการกิจการที่ตรวจสอบเกี่ยวกับการบกพร่องในการให้บริการด้านภาษีอากร
13. ผู้สอบบัญชีให้บริการตรวจสอบในกิจการรายเดียวกันเป็นระยะเวลานานติดต่อกันหลายปี
14. ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับผู้บริหารของกิจการที่ตรวจสอบ
15. ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับพนักงานฝ่ายบัญชีของกิจการที่ตรวจสอบ
16. ผู้สอบบัญชีรับของขวัญหรือของกำนัลเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ จากกิจการที่ตรวจสอบเป็นประจำทุกปี
17. อดีตผู้ช่วยผู้สอบบัญชีระดับสูงลาออกจากสำนักงานสอบบัญชีและเข้าไปเป็นพนักงานบัญชีของกิจการที่ตรวจสอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ทั้งหมดจะนำมาประมวลผลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package of Social Sciences) For Windows ในการประมวลผลข้อมูลค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจที่ตอบแบบสอบถามจะนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีจะนำมาหาค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพล (Mean) และเปรียบเทียบระดับความมีอิทธิพลในมุมมองของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารหรือคณะกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชีว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยการใช้ค่าสถิติที่เรียกว่า Independent Samples T-Test โดยได้กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05 คือ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และจะนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะต่างๆ ไปของข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้

ข้อมูลที่รวบรวมจากผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 303 ราย โดยการใช้แบบสอบถาม แบ่งระดับความมีอิทธิพลเป็น 5 ระดับ ตามเครื่องมือ Linkert Scales ซึ่งมีคะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับความมีอิทธิพล	คะแนน
มีอิทธิพลสูงที่สุด	5
มีอิทธิพลสูง	4
มีอิทธิพลปานกลาง	3
มีอิทธิพลต่ำ	2
มีอิทธิพลต่ำที่สุด	1

ค่าเฉลี่ย	ระดับความมีอิทธิพลและการแปลความหมาย
4.50-5.00	มีอิทธิพลในระดับที่สูงที่สุด
3.50-4.49	มีอิทธิพลในระดับที่สูง
2.50-3.49	มีอิทธิพลในระดับปานกลาง
1.50-2.49	มีอิทธิพลในระดับที่ต่ำ
1.00-1.49	มีอิทธิพลในระดับที่ต่ำที่สุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved